

**MINISTERSTVO VNÚTRA SR
SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV**

**ÚSTREDNÝ VÝBOR KOMUNISTICKEJ STRANY
SLOVENSKA**

**TAJOMNÍK ÚV KSS MICHAL PECHO
1968**

Čiastkový inventár

Ján Hučko

Úvod

Michal Pecho sa narodil 19. augusta 1923 v obci Alekšince, okres Nitra.¹ V období od 1. septembra 1940 do 1. marca 1943 pracoval ako robotník v továrni Kablo v Bratislava. Počas krátkeho obdobia od marca do októbra 1943 pracoval ako stenograf v spoločnosti Te-Ta Obchodné domy Bratislava. Ako príslušník 1. Partizánskej brigády J. V. Stalina sa zúčastnil protifašistického odboja a SNP.

Od 1. mája 1946 do 1. novembra 1947 pôsobil ako úradník na Povereníctve zdravotníctva. V roku 1946 vstúpil do KSCĽ. Od novembra 1947 do júna 1949 pôsobil v Štátnej nemocnici v Trstenej v úradníckej funkcii, z ktorej prešiel na pozíciu vedúceho referátu zdravotníctva a pracovných síl na ONV v Trstenej. V tejto funkcii zotrval do 1. marca 1950 kedy odišiel študovať päťmesačnú Ústrednú stranícku školu v Modre – Harmónii. Do 1. októbra 1953 pôsobil na tejto škole ako pedagóg. Od októbra 1953 do marca 1956 zastával funkciu vedúceho katedry, neskôr riaditeľa Krajskej politickej školy v Sládkovičove pri Bratislave. Od 1. marca 1956 do 1. mája 1959 pôsobil vo funkcii tajomníka pre ideologický úsek na MV KSS v Bratislave, odkiaľ prešiel na KV KSS opäť v Bratislave a v rovnakej funkcii kde zotrval do 31. augusta 1963. K 1. septembru 1963 prišiel Michal Pecho na ÚV KSS do funkcie vedúceho ideologického oddelenia. Neskôr sa stal členom Ideologickej komisie ÚV KSCĽ a ÚV KSS.

Na zasadnutí predsedníctva ÚV KSS 15. januára 1968 bol Vasilom Biľakom navrhnutý do funkcie tajomníka ÚV KSS pre ideologický úsek.² Plénom ÚV KSS bol v dňoch 22. – 23. januára 1968 navrhnutý a schválený do pozície predsedu Ideologickej komisie ÚV KSS.³ Na jar roku 1968 sa Michal Pecho stal kandidátom predsedníctva ÚV KSS a členom jeho sekretariátu.

Ako tajomník ÚV KSS bol Michal Pecho mimoriadne aktívny. Predložil napr. návrh na vytvorenie Ústavu pre politické vedy pri ÚV KSS, informoval o časopise Kultúrny Život, o priebehu akcie Alweg, alebo o návrhoch na udelenie štátnych vyznamenaní pracovníkom z oblasti tlače, rozhlasu, televízie, alebo vydavateľstiev.

¹ O životopisných údajoch pozri PEŠEK, Jan: *Centrum moci. Aparát Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska 1948 – 1989*. Bratislava : AEP Press – Historický ústav SAV, 2006, s. 71, ISBN 80-88880-71-8; MV SR – SNA, *fond ÚV KSS – osobné spisy pracovníkov ÚV KSS – Michal Pecho*, arch. šk. č. 51.

² MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1199, zasadnutie P ÚV KSS, 15. 1. 1968.

³ MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1877, zasadnutie Pléna ÚV KSS, 22. – 23. 1. 1968.

Pozícia tajomníka ÚV KSS pre ideologický úsek mu umožňovala napr. navrhnúť zriadenie funkcie tlačového sekretára ÚV KSS pri sekretariáte I. tajomníka ÚV KSS, zriadenie funkcií tlačových tajomníkov pri slovenských národných orgánoch, schvaľoval personálne zmeny v redakciách tlačových orgánov a vysielanie vedeckých aspirantov na štúdium na VŠP ÚV KSČ v Prahe, ale aj do Moskvy na Akadémiu spoločenských vied. Na jeho návrh sa uskutočnila zmena názvu týždenníka ÚV KSS pre politiku, kultúru a hospodárstvo Predvoj na Nové Slovo.⁴ Michal Pecho informoval aj o dianí v profesijných zväzoch a kultúrno-osvetových inštitúciách, napr. vo Zväze slovenských novinárov, alebo v Matici slovenskej. Navrhol vytvorenie Národnostnej komisie pri ÚV KSS a inicioval prebudovanie a zmenu postavenia Ústrednej straníckej školy pri ÚV KSS na Vysokú školu politickú ÚV KSS.

V júni 1968 zabezpečoval publicitu k Akčnému programu KSČ a KSS a neskôr sa spolupodieľal na prípravách mimoriadneho zjazdu KSS, ktorý sa uskutočnil v auguste 1968. Po intervencii vojsk štátov Varšavskej zmluvy do Československa sa Michal Pecho na určitý čas z politického života stiahol. Patril skôr k prívržencom konzervatívco v vedených Vasilom Biľakom a na mimoriadnom zjazde KSS v auguste 1968 ho do funkcií v ÚV KSS nezvolili. Od januára 1969 pôsobil vo funkcii vedúceho Sekretariátu pre zahraničné otázky pri vláde SSR. Krátko na to, po nástupe spoločenskej a ekonomickej normalizácie v čase od roku 1970 do roku 1973 pôsobil vo funkcii riaditeľa Slovenskej televízie.

Od roku 1973 do roku 1988 zastával funkciu riaditeľa Ústavu marxizmu-leninizmu Vysokej školy ekonomickej. Michal Pecho zomrel v Bratislave 30. apríla 1993.

Archívne dokumenty vzniknuté z činnosti tajomníka ÚV KSS Michala Pechu sa dostali do Slovenského národného archívu v priebehu rokov 1990 – 1993 na základe ustanovenia § 3 odst. 3 písmeno b) ústavného zákona č. 460/1990 Zb. o prinavrátení majetku Komunistickej strany Česko-Slovenska ľudu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky spolu s ostatnými písomnosťami zaniknutého ÚV KSS.

Dokumenty boli odovzdané zástupcami vtedajšieho Ústavu sociálnych a politických teórií (bývalý Ústav marxizmu-leninizmu ÚV KSS), ktorý ich spolu s inými dokumentmi, pôvodcom ktorých bol ÚV KSS spravoval.

⁴ Bližšie o problematike pozri MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1204, zasadnutie P ÚV KSS, 3. 5. 1968.

Odovzdané dokumenty boli nespracované, bez evidenčnej pomôcky v množstve 1 archívna škatuľa. Archívne dokumenty sú z roku 1968, z obdobia v ktorom Michal Pecho vykonával funkciu tajomníka ÚV KSS.

Pri tvorbe štruktúry usporiadania archívnych dokumentov tvoriacich fondovú skupinu B. IV. XII. Tajomník ÚV KSS Michal Pecho 1968 sme zohľadnili ich pertinenčne – vecné kritériá. Dokumenty sme usporiadali do troch častí.

V štruktúre usporiadania tejto fondovej skupiny počiatočné písmeno B označuje pomenovanie fondového oddelenia Volené orgány, druhého v poradí v rámci archívneho fondu Ústredný výbor KSS. Písmenom A je označené ako prvé v poradí v rámci archívneho fondu Ústredný výbor fondové oddelenie Zjazdy, konferencie.

Rímska číslica IV označuje pomenovanie štvrtého fondového pododdelenia Písomnosti tajomníkov ÚV KSS. Rímskou číslicou I sú pomenované archívne dokumenty vzniknuté zo zasadnutí Predsedníctva ÚV KSS, rímskou číslicou II dokumenty zo zasadnutí Sekretariátu ÚV KSS a rímskou číslicou III dokumenty vzniknuté zo zasadnutí Pléna ÚV KSS.

Nasledujúca rímska číslica XII vyjadruje poradové označenie konkrétneho tajomníka ÚV KSS – fondovej skupiny a časové určenie archívnych dokumentov, ktoré fondovú skupinu tvoria.

Arabské číslice vyjadrujú počet častí tvoriacich štruktúru usporiadania fondovej skupiny.

Štruktúra usporiadania fondovej skupiny B. IV. XII. Tajomník ÚV KSS Michal Pecho 1968 a jej postavenia v rámci archívneho fondu Ústredný výbor KSS je nasledovná:

Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska

A.Zjazdy, konferencie

B.Volené orgány

B. IV. Písomnosti tajomníkov Ústredného výboru KSS

B. IV. XII. Tajomník ÚV KSS Michal Pecho 1968

B. IV. XII. 1. Stranícke záležitosti

B. IV. XII. 2. Žiadosti

B. IV. XII. 3. Kultúra

Jazykom archívnych dokumentov je slovenčina. Za inventárnu jednotku sme zvolili súbor dokumentov príbuzného obsahu.

Archívne dokumenty fondovej skupiny pochádzajú z roku 1968, z obdobia ako sme už uviedli, v ktorom Michal Pecho bol vo funkcii tajomníka ÚV KSS. Pri spracúvaní sme nevyradili ani jeden dokument. Zachované poštové obálky sme ponechali. Pôvodné spisové obaly sa nezachovali. Domnievame sa, že pôvodcom archívnych dokumentov ani neboli vytvorené. Používanie prezentačnej pečiatky je veľmi sporadické. Odtlačok je červenej farby hranatého tvaru. Je umiestnený v hornej časti podania v strede. S výnimkou odtlačku dátumu evidencie podania v tvare deň, mesiac, rok sú predtlačené kolónky prázdne. Ide o kolónky: číslo, pridelené, prílohy, založiť do archívu a skartovať. Deň a rok je odtlačený arabskou číslicou, mesiac rímskou číslicou. Na niektorých podaniach sú rukou napísané poznámky a pokyny ohľadom spôsobu vybavenia. Podacie čísla sú len na rovnopisoch odpovedí, napr. 50/68-sekr. s. taj. Pechu, kde číslo 50 je číslom poradovým, rok 1968 je vyjadrený dvojčíslom 68 a skratka sekr. s. Pechu označuje sekretariát tajomníka ÚV KSS Pechu.

Do časti **B. IV. XII. 1.** sme zaradili napr. zoznamy kandidátov do funkcií v zastupiteľských úradoch schválených sekretariátom ÚV KSS, do funkcií v medzinárodnom oddelení ÚV KSČ a iné.

V časti **B. IV. XII. 2.** sa nachádza napr. žiadosť Jozefa Sventeka o stretnutie s Michalom Pechom, žiadosť Jána Školu o znovuoobnovenie gymnázia v Kláštore pod Znievom a pod.

V poslednej časti **B. IV. XII. 3.** sú zaradené dva dokumenty – pozvanie Zväzu slovenských výtvarných umelcov na zasadnutie výboru 7. mája 1968 a blahoželanie Michala Pechu Jánovi Martákovi pri príležitosti jeho zvolenia do funkcie správcu Matice slovenskej.

Vzhľadom na veľmi malý rozsah zachovaných archívnych dokumentov, čiastkový inventár neobsahuje registre a zoznam použitých skratiek a značiek.

Napriek malému množstvu spracované dokumenty svojou výpovednou hodnotou poslúžia najmä záujemcom o novšie politické dejiny Slovenska.

Pri žiadosti o štúdium a pri citácii je potrebné uviesť názov archívu – MV SR – Slovenský národný archív (MV SR – SNA), archívneho fondu – ÚV KSS, názov fondového oddelenia – B. Volené orgány, názov fondovej skupiny – B. IV. XII. Tajomník ÚV KSS Michal Pecho a číslo inventárnej jednotky (jednotiek), prípadne celej archívnej škatule. Číslo vľavo pred inventárnym záznamom označuje inventárnu jednotku a číslo vpravo hrubo vytlačené označuje číslo archívnej škatule.

Fondová skupina B. IV. XII. Tajomník ÚV KSS Michal Pecho 1968 obsahuje 3 inventárne jednotky uložené v jednej archívnej škatuli. Archívne dokumenty usporiadal a čiastkový inventár vypracoval Mgr. Ján Hučko v roku 2013.

B. IV. XII. 1. Stranicke záležitosti

1968

- 1 Pod'akovania Michala Pechu organizáciám a inštitúciám za 1
blahoželania ku zvoleniu do funkcie tajomníka ÚV KSS;
zoznam sekretariátom ÚV KSS odporúčaných kandidátov do
funkcií v zastupiteľských úradoch; oznámenia zaslané
Ondrejovi Pavlíkovi, Samovi Falt'anovi, Ondrejovi Klokočovi,
Felixovi Vašečkovi a Eugenovi Palášthymu o menovaní
a členstve v pracovných skupinách pri ÚV KSS; charakteristiky
Vasila Bejdu a Eugena Šoltýsa odporúčaných do funkcií
v zastupiteľských úradoch v Moskve a Viedni; návrhy
kandidátov do funkcií v medzinárodnom oddelení ÚV KSČ zo
Slovenska.

B. IV. XII. 2. Žiadosti

1968

- 2 Žiadosť Juraja Pašku, člena Ideologickej komisie ÚV KSS
o vysvetlenie absencie pozvania na zasadanie Ideologickej
komisie ÚV KSS; oznámenie o odstúpení žiadosti Viliama
Daubnera o opätovnom posúdení jeho vylúčenia z KSČ;
žiadosť Jozefa Sventeka o stretnutie s tajomníkom ÚV KSS
Michalom Pechom; žiadosť Celútvarového výboru KSS pri
KS ZNB Bratislava o stretnutie s tajomníkom ÚV KSS
Michalom Pechom ohľadom vysvetlenia postojov masmédií
k práci ZNB; žiadosť Jozefa Giertliho o reakciu na článok Kedy
sa prestane rušiť uverejnený v denníku Práca v súvislosti
s rušením vysielaní zahraničných vysielacích staníc; žiadosť
Štefana Bízika o vysvetlenie ohľadom priznávania peňažitých
odmien nositeľom štátnych vyznamenaní; žiadosť Jána Školu
o znovoobnovenie gymnázia v Kláštore pod Znievom.

B. IV. XII. 3. Kultúra

1968

- 3 Pozvanie Zväzu slovenských výtvarných umelcov na slávnostné zasadnutie Výboru pri príležitosti odovzdávania Výtvarných cien Úžitkového umenia a priemyslového výtvarníctva; blahoželanie tajomníka ÚV KSS Michala Pechu Jánovi Martákovi k menovaniu do funkcie správcu Matice slovenskej. **1**

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

Obsah

	Strana
Úvod	2
Inventárny súpis	7
Obsah	9

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

Názov fondovej skupiny: Tajomník ÚV KSS Michal Pecho

Značka fondu: 101 – 36 – 017

Typ pomôcky: čiastkový inventár

Časový rozsah fondovej skupiny: 1968

Miesto uloženia fondovej skupiny: Drotárska cesta 42, Bratislava

Počet inventárnych jednotiek: 3

Počet ukkladacích jednotiek: 1

Stav ku dňu: 31. 12. 2013

Fondovú skupinu usporiadal: Mgr. Ján Hučko

Čiastkový inventár zostavil: Mgr. Ján Hučko

Počet strán: 10

Počet exemplárov: 5

Prepísala: Ing. Ivana Iváková

Čiastkový inventár posúdil:

Čiastkový inventár schválila: Mgr. Mária Šániková, vedúca oddelenia predarchívnej
starostlivosti a Vedecká rada Slovenského národného archívu